

NÁUČNÝ CHODNÍK

“HISTÓRIA KRÁĽOVEJ A KRMEŠA” - TABUĽA V.

Tabuľa V-1. : História farnosti Náboženský život obcí Krmeš, Kráľová pri Senci, Borša, Tureň a Hrubý Šúr bol až do r. 1945 viazaný ku kostolu sv. Andreja v Kostolnej pri Dunaji, ktorá patrila do dekanátu v Senci. Fara v Kostolnej pri Dunaji sa spomína v starých záznamoch ako „antiqua parochia“, teda „veľmi stará fara“, napr. už v listinách z roku 1281 sa píše o farárovi Mikulášovi z fary Sancti Andree. Neskorší záznam z roku 1323 hovorí, že obce farnosti v Kostolnej pri Dunaji patrili bratislavskej kapitule už dávno pred uvedeným rokom. Do spomenutej farnosti patrili aj majere a osady, ako Maholánka, Bodoház a Malá Borša, ktoré tvorili alodiálny majetok Bratislavskej kapituly. Kostol oddávna zasvätený ku cti sv. Andreja apoštola pochádza z 12. storočia a v jeho okolí bol kedysi cintorín.

Pôvodný pôdorys a stavba kostola je románskeho štýlu, neskôr bol prestavaný. V roku 1937 zmenil svoju podobu úplne keďže pôvodná oltárna časť (sanctuárium) bola prestavaná na hlavnú loď a sanctuárium bolo prenesené pod vežu, kde bol hlavný vchod

zastavaný. Prestavba kostola bola nutná, pretože nevyhovoval potrebám veriacich z toľkých obcí. Fara bola roku 1879 za pôsobenia farára Štefana Markoviča prestavaná a bola v nej zriadená rímsko-katolícka cirkevná škola a byt riaditeľa školy. Prvý farár na fare v Kostolnej pri Dunaji (Egyházfe, Hasváre), spomínaný v kanonickej vizitácii v roku 1561 bol capellanus Nicolaus, ktorý je však spomínaný už aj v roku 1281. V 14. storočí bola fara dlho neobsadená, k čomu prispelo aj obdobie reformácie a husitizmu, kedy boli náboženské pomery veľmi menlivé. Najstarším farárom, ktorý je spomínaný v latinských záznamoch bol Augustinus, ktorý prišiel na faru a pôsobil tu od roku 1562. Ďalší kňaz Emerich Okoličányi pochádzal z Liptova a na faru do Kostolnej pri Dunaji prišiel z Jelky 7. 5. 1699, kde bol administrátorom. Napísal dvojdielne Dejiny Uhorska, ktoré však ostali v rukopise nevydané. Ján Matej Roškovanyi, pochádzal zo šľachtickej rodiny z Brutu. Za jeho pôsobenia v roku 1732 previedol Ján Jelenffy vizitáciu fary a o farárovi napísal: “Je 31 ročný, stará sa o duchovný život, proti ktorému niet žiadnych sťažností.” Z Kostolnej pri Dunaji odišiel do Meleku, kde začal viesť matriky. Alexander Zobek de Kornitz pochádzal z Trenčína a bol chovancom Mariánskeho seminára, kde sa stal bakalárom v roku 1748 a 1749 sa stal magistrom filozofie. Miesto farára v Kostolnej pri Dunaji prijal v októbri 1750, po siedmich rokoch odišiel do Vatkertu (Novohradská župa), kde pôsobil až do 1764. Na sklonku svojho života odišiel do Dolnej Poruby pri Trenčíne, kde 2. 3. 1793 zomrel.

Pohľad na Pálffyovský kaštieľ, kaštieľska kaplnka zaberala časť budovy úplne vpravo.

Významným správcom fary bol Štefan Markovič, narodený v Koniarciach 11. 5. 1841. Študoval v Trnave teológiu, ktorú dokončil v Ostrihome, pôsobil v Okoči, Tvrdošovciach, Uníne, Sucheň nad Parnou, odkiaľ 28. 2. 1871 prešiel na faru do Kostolnej pri Dunaji. Za jeho pôsobenia bola roku 1879 postavená maštal' a hospodárske staviská a dokončená budova fary s desiatimi obývacími miestnosťami. Neskôr sa rozhodol renovovať kostol, avšak materiál použitý na stavbu fary a hospodárskych stavísk nevystačil, a tak pobúrili proti sebe patróna kostola, grófa Jána Pálffyho. Ten vymohol na biskupskom úrade potrestanie farára 3 dňovým väzením v byte. Za prvej svetovej vojny tu pôsobil Viktor Masárik (25. 9. 1860 v Nitre - 27. 12. 1927 v Kostolnej pri Dunaji). V roku 1876 vstúpil v

Malackách do Rehole menších bratov františkánov, filozofické a teologické štúdiá absolvoval v Trnave a Malackách. Za kňaza ho vysvätili 7. 8. 1883 a neskôr sa stal lektorom teológie na františkánskych učilištiach. V r. 1893-1897 bol sekretárom provincie a bibliotekárom a mal na starosti provinčný archív. Keď provincia prijala r. 1898 prísnu observanciu, vystúpil z rehole a pôsobil ako diecézny kňaz v Kostolnej pri Dunaji do roku 1925. Na základe prameňov uložených v provinčnom archíve napísal dejiny bratislavského františkánskeho konventu, ktoré vyšli knižne v roku 1897. Z kňazov, ktorí zomreli a sú pochovaní na rímskokatolíckom cintoríne v Kostolnej pri Dunaji to boli Štefan Gyorgyovics, (†1. 1. 1741), či Karol Requini (†11. 5. 1821) pochovaný pri hlavnom kríži. Najdlhšie pôsobil v Kostolnej pri Dunaji Emerich Kováč, prežil dvakrát zúriacu epidémiu cholery, pričom v roku 1831 pochoval až 255 veriacich farnosti a roku 1849 opäť vyše 200 veriacich.

Zomrel 14. 12. 1865. Rímsko-katolícka fara v Kráľovej pri Senci bola zriadená dňom 1. 2. 1948 a prvým správcom, administrátorom kostola, bývalej kaštieľskej kaplnky, bol Henrich Raček. Od založenia fary po súčasnosť sa na fare vystriedalo 10 kňazov. Z farárov, ktorí pôsobili na farnosti v Kráľovej sa

n a j v ý z n a m n e j š o u mierou počas 30 ročného pôsobenia do dejín obce zapísal dôstojný pán PhDr. Svetoslav Veigl, jedna z ústredných osobností slovenskej literatúry 20. storočia.

Stavba novej fary v Kráľovej v r. 1947

